

Waterkwaliteitsdoelstellingen haalbaar met het 6^e actieprogramma Nitraatrichtlijn?

Position paper Rondetafelgesprek Tweede Kamer over het 6de actieprogramma Nitraatrichtlijn, 16-1-2018

Inleiding

Nederland moet voldoen aan de doelstellingen voor nitraat in grondwater en stikstof en fosfor in oppervlaktewater uit Europese richtlijnen (Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijnwater). In voorgaande actieprogramma's voor de Nitraatrichtlijn zijn maatregelen genomen om de nitraatuitspoeling uit landbouwgronden te verminderen. Het 6de actieprogramma bevat aanvullende maatregelen die de landbouw moet nemen om te voldoen aan de doelen van de Nitraatrichtlijn (maximaal 50 mg nitraat per liter in grond- en oppervlaktewater en het terugdringen van eutrofiëring van oppervlaktewater). Daarnaast moet het actieprogramma een bijdrage leveren aan het realiseren van de stikstof- en fosfordoelstellingen voor oppervlaktewater uit de Kaderrichtlijnwater. In 2027 moeten de maatregelen zijn genomen waarmee aantoonbaar (op termijn) wordt voldaan aan de doelen van de Kaderrichtlijnwater.

Nitraatrichtlijn

Gemiddeld over alle grondsoorten en gewassen ligt de nitraatconcentratie in Nederland onder de nitraatnorm. In maïs- en bouwland in het zuidelijk zand- en lössgebied liggen de nitraatconcentraties echter gemiddeld nog ruim boven de nitraatnorm. In het 6^e actieprogramma worden enkele maatregelen genomen die naar verwachting leiden tot een daling van de nitraatconcentratie in het grondwater¹. Dit zijn rijenbemesting bij snijmaïs, eisen aan de teelt van vanggewassen en het verlagen van de stikstofgebruiksnormen voor groenbemesters. Er zijn ook maatregelen opgenomen die kunnen leiden tot enige verhoging van de nitraatuitspoeling, zoals de mogelijkheid tot scheuren van grasland tot eind augustus. De maatregelen uit het 6^e actieprogramma in combinatie met de aanscherping van het stikstofgebruiksnormen in 2014 zullen naar verwachting leiden tot een verlaging van de nitraatconcentratie in het grondwater in het zuidelijke zand- en lössgebied. Waarschijnlijk wordt de nitraatdoelstelling hiermee nog niet bereikt, zodat in het 7^e actieprogramma (vanaf 2022) aanvullende maatregelen moeten worden genomen in het zuidelijke zand- en lössgebied. Daarnaast zijn in enkele tientallen grondwaterbeschermingsgebieden aanvullende maatregelen nodig ter bescherming van drinkwater.

Kaderrichtlijnwater

In de Evaluatie Meststoffenwet wordt geconcludeerd dat de waterkwaliteitsdoelstellingen in het oppervlaktewater met de huidige inzet naar verwachting niet worden gehaald. In het 6^e actieprogramma worden maatregelen genomen om de stikstof- en fosfaatbelasting van het oppervlaktewater te verminderen, zoals het verlagen van de fosfaatgebruiksnormen in fosfaatklasse hoog, het inrichten van onbemeste stroken langs waterlopen, het voorkomen van erfafspoeling en het aanbrengen van drempels bij ruggenteelten. Een deel van deze maatregelen is nog niet uitgewerkt, zodat het effect nog niet is gekwantificeerd¹. Het is niet waarschijnlijk dat de doelen van de Kaderrichtlijnwater worden bereikt met deze maatregelen. In het 7^e actieprogramma, de 3de generatie stroomgebiedbeheerplannen en Delta Aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater zullen aanvullende maatregelen moeten worden genomen om aan de doelstellingen te voldoen. Ook moet de stikstof- en fosfaatbelasting uit andere bronnen dan de landbouw worden verlaagd en moeten, aanvullend aan brongerichte maatregelen, de perspectieven van zuivering van drain- en oppervlaktewater worden beschouwd.

Gerard Velthof, Wageningen Environmental Research

---

¹ Groenendijk, P., G.L. Velthof, J.J. Schröder, T.J. de Koeijer en H.H. Luesink (2017) Milieueffectrapportage van maatregelen zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Op Planniveau., Wageningen Environmental Research 2842.